

Felet kondult a vészharang

(Folytatás az 1. oldalról.)

irányból érdektelenségbe fulladó honvédelmi oktatás jelenti az ellenérzések fő tárgyát, de hang-súly-eltolódást érezek a marxista tárgyak körül is. A hallgatóság körében ugyanis jobban örülnének, ha a rendkívül szárazon (nemegyszer rosszul) megírt pégyé, stb. könyvek vizsga előtti bejavalása helyett egy általános tájékozottságról elbeszélgetés formájában kellene számot adnia. Ehhez mindenképpen az szükségeltetne, hogy a mostaninál nagyobb arányban szerepeljen a filozófiatörténet, a szociológia, esetleg a politika.

Idegennyelv-oktatásunk általában föl nem fogható módon tanár-szakosoknak is kötelező szakfordítást irányoz elő, holott a nem-tudományos (tehát tanári) pályán dolgozók nem találkoznak olyan, munkájukhoz szükséges irodalommal, amely magyarul nem lenne hozzáférhető. Sokkal inkább üdvözlendő volna a retorika vagy a magyar nyelvtan oktatása, hogy legalább összefüggően és helyesen tudják megnyilatkozni szerencsétlen delikvens, ha már társadalmi munkamegosztásban elfoglalt helyzetű (a nemzet alulfizetett napszámosaként) egy fekete tábla előtti térsézt jelölt meg a sors.

A másik dolog, mielőtt hosszúra nyúlt hozzászólásom befejezném, annak a számonkérési formának megkérdőjelezése lesz, amit eddig a legkevésbé támadás ért: az ún. gyakorlattal jegy.

● A gyakorlatok (a TTK-nál maradvány) folyamatos tanulás biztosítására hivatottak. Mivel ezt különböző (túlterheltségi,

kényelmi, elvi) okok miatt követni szinte senki sem hajlandó, eme gyakorlatok a zárthelyi dolgozatokra történő „rávezetésre” degradálódnak, nemritkán egymás (ti: hallgatóság és gyakorlatvezető) idejének kölcsönös elrablásává fajulván. Tekintve, hogy néhány ember az illető zé-hát hosszas tanulása, mások fele-nyegyedannyi készülése után vizszik sikerre, átmeneti javaslatom a következő: iktassuk be az előadások anyagába típusfeladatokat megoldásait, a gyakorlatokat pedig változtassuk át fakultatíve választható konzultációkká. Mindenki érzi, hány konzultációra van szüksége a dolgozat leküzdéséhez (esetleg egyre sem), így aztán hasznos és értékes idő szabadulhatna föl.

(NEGYEDIK LEOSZTÁS. TERÍ-TETT BETLI.)

● Művelődési miniszterünk debreceni tanévnyitó beszédében a szokásos zárszavak mellé minden diáknak és oktatásügyi dolgozóknak munkájához „belső megelégedettséget” kívánt. Milyen kár, hogy a katharzis csupán a már mindannyiunk által unalom-ig ismert problémák bátor/bátortalan kimondásában gyökerezhetik, míg azok megoldásába plántált hitünk a messi égbolton szivárványosan feldereng, ám az éppen uralkodó időjárás viszonyoktól függően hosszabb-rövidebb tündöklés után rendszerint szertefoszló délibáb marad.

SANDI ISTVÁN

Dr. Csépanyi Dezső

1928 1982

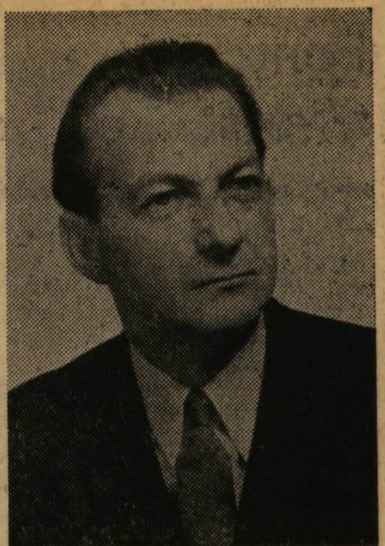
„Az élet minden pillanata egy lépés a halál felé” mondatja ki egyik hőseivel Corneille. Am bármennyire is tisztában vagyunk a mindannyiunkat utol-erő réggel, mindig r-hezem hi-szünk a bekövetkező csapásban. Így ért bennünket az O halálának híre is, jöllehet, akik ismertük tudtuk hosszú évek óta súlyos beteg.

Csépanyi Dezső ahhoz a népi generációhoz tartozott, akik számára a felszabadulás teremtette meg az értelmiségivé válás lehetőségét. Ozd környéki munkáscsalád gyermekeként 1951-ben szerzett történelem szakos középiskolai tanári diplomát, majd az MTA Történettudományi Intézetében dolgozott, ahol elsőként fogott hozzá a 3 éves terv tudományos értékeléséhez. 1958. óta, 24 évig oktatót és dolgozott egyetem-munkán. „Az újpesti munkásmozgalom története” című dissertációjával 1961-ben egyetemi doktori címet szerzett majd 1968-ban az ellenforradalmi rendszer munkáseleves políti-kájáról írott értekezéséért nyerte el a történettudományok kandidátusa fokozatot. Kutatási témáiból több tanulmányt publikált és kandidátusi értekezését az Akadémiai Kiadó könyv alakban is megjelentette. Jelentős részt vállalt a tanszékünk által készített jegyzet, s a so-

cialista társadalom főbb jellemző vonásait kutató kollektív kutatási program munkálataiban. Mindvégig felelősséggel végezte oktatómunkáját, s ebben az utóbbi években egyre súlyosbodó egészségi állapota sem gátolta. A „fejlődő országok” témaköréből hirdetett speciális kollégiumot. 1975-ben megkapta a Munka Érdemrend ezüst fokozatát.

Egyre romló egészségi állapota miatt nemrégiben kérte nyugdíjazását, de a kérdemelt pihenést már nem érthette meg, mint ahogy nem vehette át személyesen a „Kiváló Munkáért” miniszteri kitüntetést sem.

Hiányozni fog nekünk okos, sokat sejtető mosolya mely a vitára alakuló eszmecsereket lezáró tömör és bölcs mondatait keretezte. Hiányozni fog fanyar humora, mely nem a kiábrándultságból, de a szeretetből, a megértésből, s az olykor gondok tépázta életéből is táplálkozott. Hiányozni fognak aforizmába illő zsörtölődései, amelyek a százszor körbejárt igazságok megdönthetlenségébe vetett hitünket voltak hivatva kikezdeni, s így a következtetések újragondolására kényszerítették. Hiányozni fog a fiatalabb kollegáknak nyújtott segítő keze amelyért — valljuk be — nem mindig nyúltunk, mert nem láttuk meg a szelid, be-

tegestől gyötört emberben a szunnyadó lendületet, s egy tanúságos életút számunkra is felhalmozott tapasztalatait. Hiányozni fog a segítőkész jóbarát, a megértő vezető, a tanítványait partnerként kezelő tanár, s a családja gondjait vállaló jó családapa.

Maradjon velünk megharcolt embersége, szorgalma, igényessége. Az a képessége, mely a kusza világ össze-visszaságában képes volt felismerni a lényeges és lényegtelen közti rejtett különbségeket. Maradjon velünk egy olyan ember emléke, aki mindig tudta s büszkén vállalta indulása által meghatározott elkötelezettségét.

MAJSA JÓZSEF
JATE Tudományos Szociológiai Tanszék

A TTK Tudományos Diákköri Konferenciájáról

November 25-én zajlott le a JATE Természettudományi Karán a XVI. OTDK őszi házi konferenciája. Az előadások hét szekcióban kerültek bemutatásra: A 36 előadott dolgozat hallgatóink jó szakmai felkészültségét, a tudományos kutatómunka terén kialakuló jártasságukat és alkotóképességüket tükrözi. Ezt mutatja az a tény is, hogy a szigorú szakmai zsűri a dolgozatok továbbfejlesztésére, vagy némi módosításra tett javaslatok mellett, valamennyi dolgozatot javasolták az országos konferenciára történő továbbításra.

A zsűri 9 dolgozatot javasolt 600 forintos I. díjra, 13 dolgozatot 400 forintos II. díjra és 6 dolgozatot 200 forintos III. díjra. Ezen túlmenően számos dolgozat szerzője szóbeli dicséretben részesült.

A legszínvonalasabb kari I. díjra javasolt dolgozatok szekciójaként az alábbiak:

Fizika szekció: Hídeg Éva (ötödéves fizikus): A kezdeti emelkedés módszerének általánosítása termolumineszcencia görbék aktiválási energiájának meghatározására; Fehér László (ötödéves fizikus): Potts Spin-Gauge rendszer fázisszerkezetének variációs tanulmányozása.

Földtudományi szekció: Fekete Éva (ötödéves matematika-földrajz szakos): Szeged és környéke kapcsolatrendszerének néhány eleme; Hidasi Eszter (ötödéves matematika-földrajz szakos): A

vizsgóztartalom évi eloszlása az E-i földgömbön.

Matematika szekció: Hajnal Péter (negyedéves matematikus): Gráfok partíciói.

Biológia szekció: Víg Éva (ötödéves biológus): A kedvezőtlen környezeti tényezők halakra kifejtett hatása; Horváth Lóránt (ötödéves biológia-kémia szakos): Aldoláz tisztítása és immobilizálása Akrixen C-100 gélen; Mészáros Erzsébet (ötödéves biológia-kémia szakos): Az anya és leánya menarche korának összefüggése.

Vegyész szekció: Hernádi Klára (ötödéves vegyész): Az 1-buten gázfázisú oxidációjú V₂O₅-S₂O₈ keverék oxid katalizátorokon.

A konferencián a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola képviseletében két hallgató — Varga Róbert (negyedéves földrajz-testnevelés szakos) és Köveses Varga Lajos (negyedéves biológia-földrajz szakos) — tartott érdeklődést kiváltó előadást „Rádiótávvezérlésű szaktanterem alkalmazása az oktatásban” és „A Bükk szárazföldi csigáinak térképezése és tanulmányai az elmúlt 60 évben gyűjtött anyag” címen.

Gratulálunk szép eredményeikhez, további sikereket kívánunk kutatómunkájukhoz és hasonló szép szereplést az országos tudományos fórumon!

DR. ABONYINÉ DR. PALOTÁS JOLÁN a TTK Diákköri Tanácsa titkára

Köszönetnyilvánítás!

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik hozzájárultak december 1-i fórumunk sikeréhez!

Elsősorban a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola KISZ-vezetőinek akik munkánkat segítve, a fórumunkat hirdető plakátot a TÁ-klub hirdetőtáblájáról a szemétkosárba helyezték. Ezzel biztosították, hogy az egyébként gyér számban érdeklődő főiskolai hallgatók, most meglepő tömegben eláraszthassák rendezvényünk színhelyét.

Köszönet illeti a JATE-klub rendezőit is, akik az egy hónappal korábban megbeszélte fórumot gondosan és precízen előkészítették és a helyszínén is teljes szívéllyel álltak szolgálatunkra. Köszönet a komplex információ áramoltatásért (egyszerre volt élvezhető az amerikai rajzfilm, a fórumra érkezők zsongása majd a vetítőgép szerelése) valamint a szellem és a testmozgás összehangoltatásáért (az unatkozók ping-pongozhattak is.) Végül is a klub is jól járt, röpké 50 perc alatt klubnézésre hívtattuk — vándorlásunk során — a fórum résztvevőit. Legközelebb egyenesen a gólvált forradásakor tartjuk a fórumot, hogy e funkciót még jobban elláthassuk.

A türelmes rozínézőknek is hálásak vagyunk, hogy helyfoglaló akcióikban nem zavartatták magukat, otthonosan mozogtak a fórumon.

Beméltjuk, az elkövetkező időkben a főiskolai ulakákezelőknek és a JATE-klubnak is hasonló támogatói-segítói lehetünk munkájukban!

Komolyra fordítva a szót: minden megjelent érdeklődőnek köszönjük, hogy eljött, s cinézését kérjük a lehetetlen helyzetért!

A szerkesztőség

„Korunk az identitáskeresők és identitásvesztők kora”

(Pataki Ferenc: Az én és a társadalmi azonosság tudat)

Pataki Ferenc könyve nagyszabású kísérlet arra, hogy áttekinthesse egy átfogó több tudomány eredményeire támaszkodó identitás-elmélet előfeltételeit.

A szerző sokoldalú elméleti-történelmi és kritikai elemzésnek veti alá a társadalmi azonosságtudatra vonatkozó pszichológiai, szociálpszichológiai és szociológiai elgondolásokat, különös tekintettel a legújabb törekvésekre.

A 70-es évek második felében megnőtt a témába vágó közlések, elméleti, szemléző összegzések, módszertani és kísérleti beszámoló száma.

Maga a folyamat valójában már a 40-es években elkezdődött, azonban míg a korábbi énpeszichológia szinte kizárólag a pszichoanalízis medrében épült tovább addig az utóbbi évtizedekben érzékelhető fordulat kezdett kirajzolódni e tárgykörben. A könyv első fejezetében ennek a fordulatnak az előkészítését és körülményrendszerét mutatja be a szerző, miközben feltárja az én és a társadalmi azonosságtudat problémájának körvonalait. Ezzel mintegy kiindulási alapot ad a jelenkori pszichológiai tendenciák megértéséhez.

Külör fejezetet szentel Pataki azon terminológiai kérdések tisztázására, amelyek az én sajátos „alrendszerének”, a szociális identitásnak pszichológiai és szociológiai kutatásával kapcsolódnak össze.

A következő fejezet részletesen megismerteti az olvasót az én-pszichológia történelmi útjával. Áttékníti a vezető áramlatokat, különösen a szimbolikus interakcionizmus a mélylélektan, a humanista és szociálbehaviorista pszichológia, továbbá a kognitív elgondolások e témakörhöz kapcsolódó kérdéseit elemzi részletesen.

Az utolsó fejezetben tárgyalja a szűkebben vett identitás-elméletek vitatott alapkérdéseit, majd az egyéb elmélet-alkotási típusokat; az én-hangszúlyú, a helyzeti (szintuativ) és strukturális identitás-elméleteket.

Az én és a társadalmi azonosságtudat (szociális identitás) kérdése olyan jelenségkör, ami e körbe került a jelenkori pszichológiában.

A pszichológiai vizsgálatok közben ugyanis napainkban olyan kérdések vetődtek fel, amelyek érthetővé teszik a téma aktualitását.

Vajon milyen is a társadalmi szerkezet és a társadalmi folyamatok illetve az egyén társadalmi viselkedése közötti „pszichikus közvetítés” rendje? Milyen pszichikus folyamatok és alakzatok révén épülnek be az egyénbe miképpen „szubjektívizálódnak” az objektív társadalmi tények és folyamatok? S viszont hogyan objektíválódnak társadalmi tényekké és folyamatokká a pszichikus szabályozás révén megvalósuló aktusok, cselekvések?

Ezek a kérdések mindmáig nyitottak és megoldásra várnak. Az identitás szervesen és logikusan beágyazódik a történelmi-társadalmi folyamatok valóságába; az önnön létfeltételeit, társadalmi viszonyait megalkotó és folyamatosan reprodukáló tevékeny emberi lény „életvilágának” alakulásába.

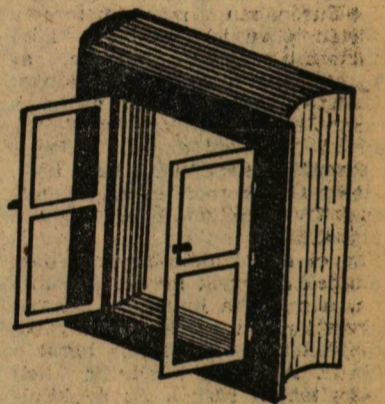
Szembe kell néznünk azzal a ténnyel, hogy a mai társadalmi valóság viszonyai között mind jellemzőbb lesz a stabil identitás elvesztése, a hagyományos identitás-alakzatok felbomlása; mind több lesz az olyan egyén, aki szakadatlanul helyzeti egyensúlyozásokra, következtetések korrigálására kényszerül.

Jelenkori viszonyaink között megfigyelhető, hogy problematikus vált a társadalmi valóság kisebb vagy nagyobb részrendszerei és az egyén közötti viszony. S ez az önmeghatározás bizonyos zavaraihoz vezethet és vezet is. Ez pedig egyértelműen korlátozza a személyiség önmegvalósítását.

Ajánlásul a könyv zárósorait idézem: „Sokan s mind többen küszködnek azzal, hogy választ adjanak e módfelett egyszerűnek látszó kérdésre: „Ki vagyok én?” S nem is csupán a fiatal zenekarok dalainak szövegéből csendül ki e kérdés! Egy dolog bizonyos: csak az egyén számára is elfogadható, tulajdon erőfeszítéseivel hitelesített, biztonságos társadalmi válassz alapján lehet egy további talár még fontosabb kérdésre — a „Mivégre vagyok én?” tá-ánvára — is felelni.”

Köös feladatunk, hogy a könyvből megismert elméleti tényeket átgondolva önmagunkra vonatkoztatva kivetítsük azokat a mindennapi élet gyakorlatára, hogy minél előbb megtaláljuk a választ arra: „Mivégre vagyok én?”

BARÁNYI KATALIN

könyvismertetés

Kolesz-sztorim

„Figyél öreg, most azért mesélem el ezt a történetet mert olyan jellemző, meg ráadásul vicem (velünk) történt. Nyáron, mielőtt mindenki szétszéledt volna a vizsgaidőszak letudtá-vá, föl kellett írni, hogy az új tanterben kivel szeretnénk együtt egy szobában lakni. Aztán, amikor visszajöttünk egy új rendelet útjába állt szándékunknak: emeletenként osztották be a karok képviselőit, egy emelet — egy kar elv alapján.

Igy a barátom aki hozám hasonlóan bölcsész, nem lakhat egy szobában öccsével, akit az idén vettek föl a jogra. Persze a rendeleteket át lehet írtatni, olyan mértékben is, mint nálunk a kollégiumban, szinte senki sem lakik ott, ahová beosztották. Mi is úgy oldhatuk meg a testvérek összeköltötését, hogy egy hónapig belső vándorlást okoztunk jónéhány szobában.

De van egy másik történetem is, illetve ennek a folytatása. Háromgyas szobánkba beköltözött egy negyedik srác, akit — már fontos megjegyezni — jó-gász. Pótágygal jött, pótszék-rény nélkül. Hosszas kutatómunkával összes nyomozókész-ségünket bevetve kiderítettük, hogy a harmadik emeleten van egy szoba ahol csak ketten lak-nak, az egyik a szociológus és a másik a jogász. Odamentünk megnézni, de a gondnok nő szólni nem költözhetnek össze — a rendelet alapján — a különböző karok hallgatói.

Igy lakunk négyen, két jogász, két bölcsész a jószágok szintjén, összezsúfolva, törvényen kívül 16 mi?”